

Adviesraad inzake beleidscoherentie
ten gunste van ontwikkeling
Conseil consultatif sur la cohérence
des politiques en faveur du développement

De Adviesraad inzake beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling

Bilan van de Adviesraad voor de periode 26 juni 2014 - 26 juni 2019

Dit bilan komt aan het einde van het mandaat van de Adviesraad inzake beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling. Het geeft de visie weer van de Raad op beleidscoherentie samen met een overzicht van zijn adviezen en van recente ontwikkelingen op vlak van beleidscoherentie. Het gaat na of de mechanismen voor beleidscoherentie in het algemeen hebben gewerkt en formuleert aanbevelingen voor de toekomst.

Dit bilan werd aangenomen door de Raad via elektronische stemming op 22 mei 2019.

1. Wat is Beleidscoherentie ten gunste van Ontwikkeling (“BCO”)?

“Beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling” (Policy Coherence for Development of PCD in het Engels) is een begrip dat ontstaan is einde jaren 1980, begin jaren 1990 toen gebleken is dat de inspanningen van de Europese ontwikkelingssamenwerking tegengewerkt werden door andere Europese beleidsmaatregelen. Het meest bekende voorbeeld is wellicht de Europese ontwikkelingssteun aan de familiale landbouw in Afrika die deels te niet gedaan werd door de EU uitvoer van goedkope en gesubsidieerde Europese landbouwproducten. Beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling is dus een zaak van goed bestuur en een aanpak die er toe bijdraagt dat de effectiviteit van het beleid verhoogt.

Publiekscampagnes die gebrek aan coherentie aanklaagden droegen er in 1992 toe bij dat een bijzonder artikel hierover werd opgenomen in het Verdrag van Maastricht. In het huidige Europese Verdrag over het functioneren van de Europese Unie (VFEU) staat het er ondertussen zo in art.208:

“De Unie houdt bij de uitvoering van beleid dat gevolgen kan hebben voor de ontwikkelingslanden rekening met de doelstellingen van de ontwikkelingssamenwerking”.ⁱ

Hetzelfde artikel definieert tegelijk het hoofddoel de Europese ontwikkelingssamenwerking als volgt:

“de armoede terug te dringen en uiteindelijk uit te bannen”.

Het Verdrag over de EU (VEU) gaat echter nog een stap verderⁱⁱ. Art.3.§2 zegt:

“De Unie ziet toe op de samenhang tussen de diverse onderdelen van haar externe optreden en tussen het externe optreden en het beleid van de Unie op andere terreinen”.

Art. 21.2 legt de doelstelling vast van de diverse onderdelen van het extern optreden:

“De Unie bepaalt en voert een gemeenschappelijk beleid en optreden en beijvert zich voor een hoge mate van samenwerking op alle gebieden van de internationale betrekkingen, met de volgende doelstellingen:

a) bescherming van haar waarden, fundamentele belangen, veiligheid, onafhankelijkheid en integriteit;

b) consolidering en ondersteuning van de democratie, de rechtsstaat, de mensenrechten en de beginselen van het internationaal recht;

c) handhaving van de vrede, voorkoming van conflicten en versterking van de internationale veiligheid, overeenkomstig de doelstellingen en de beginselen van het Handvest van de Verenigde Naties, de beginselen van de Slotakte van Helsinki en de doelstellingen van het Handvest van Parijs, met inbegrip van de doelstellingen betreffende de buitengrenzen;

d) ondersteuning van de ontwikkeling van de ontwikkelingslanden op economisch, sociaal en milieugebied, met uitbanning van de armoede als voornaamste doel;

e) stimulering van de integratie van alle landen in de wereldeconomie, onder meer door het geleidelijk wegwerken van belemmeringen voor de internationale handel;

f) het leveren van een bijdrage tot het uitwerken van internationale maatregelen ter bescherming en verbetering van de kwaliteit van het milieu en het duurzaam beheer van de mondiale natuurlijke rijkdommen, teneinde duurzame ontwikkeling te waarborgen;

g) het verlenen van hulp aan volkeren, landen en regio's die te kampen hebben met natuurrampen of door de mens veroorzaakte rampen; en

h) het bevorderen van een internationaal bestel dat gebaseerd is op intensievere multilaterale samenwerking, en van goed mondiaal bestuur.”

Het gehele externe optreden van de EU heeft dus een zeer brede opdracht en de diverse onderdelen dienen in samenhang te functioneren. Dat wil zeggen dat het begrip *beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling* ook in deze ruime zin moet geïnterpreteerd worden en niet beperkt is tot armoedebestrijding op zich.

2. Beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling in de Wet op de ontwikkelingsamenwerking van 19 maart 2013

Na de vastlegging van het verdragsrechtelijke principe in 1992 heeft de praktische uitvoering enige tijd op zich laten wachten. Pas in 2005 is de Europese Commissie gekomen met een eerste concreet plan van aanpak en bevestigde de Raad van de Europese Unie beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling in de eerste Europese Consensus over Ontwikkelingⁱⁱⁱ.

Ondertussen heeft de Europese Commissie meerdere rapporten^{iv} gewijd aan de toepassing van beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling en heeft de Raad van de Europese Unie meerdere Raadsbesluiten^v aangenomen, waarmee de EU lidstaten beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling telkens opnieuw hebben onderschreven. Daarnaast hebben verschillende EU landen het principe ook opgenomen in eigen wetten, besluiten en beleidsplannen. Bovendien heeft ook de OESO beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling ter harte genomen en doet zij inspanningen om de toepassing ervan onder haar lidstaten te bevorderen^{vi}.

In België is beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling opgenomen in de *Wet op de ontwikkelingsamenwerking* van 2013^{vii} en de daaropvolgende uitvoeringsbesluiten.

In navolging van de Europese Verdragen en aanbevelingen van OESO^{viii} heeft de Belgische wetgever een brede definitie aangenomen van beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling:

“een proces om te verzekeren dat de doelstellingen en resultaten van het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid van een regering niet tegengewerkt worden door het beleid van deze regering op andere domeinen die een impact hebben op de ontwikkelingslanden, en dat deze andere beleidsdomeinen waar mogelijk de ontwikkelingsdoelstellingen steunen”.

De Belgische wet formuleert beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling als een positieve verplichting, dat wil zeggen niet enkel als “niet tegenwerken van” maar ook “als bijdragen tot” de doelstellingen en resultaten van het ontwikkelingsbeleid.

Tegelijk heeft Belgische wet een bredere doelstelling gegeven aan het ontwikkelingsbeleid dan de EU:

“Art. 3. De Belgische Ontwikkelingssamenwerking heeft de duurzame menselijke ontwikkeling als algemene doelstelling en onderneemt daartoe acties die bijdragen tot duurzame en inclusieve economische groei voor een verbetering van de levensomstandigheden van de bevolking in de ontwikkelingslanden en tot hun sociaaleconomische en sociaal-culturele ontwikkeling, teneinde de armoede, uitsluiting en ongelijkheid uit te bannen.

De Belgische Ontwikkelingssamenwerking beoogt in dit kader eveneens de capaciteit van de partners inzake ontwikkeling op alle niveaus te versterken. [...]

Art. 4. De Belgische Ontwikkelingssamenwerking draagt in dit kader bij tot de algemene doelstelling van ontwikkeling en versterking van de democratie en van de rechtsstaat, met inbegrip van goed bestuur, alsook tot het respecteren van de menselijke waardigheid, van de rechten van de mens in al hun dimensies en van de fundamentele vrijheden, met een bijzondere aandacht voor het bestrijden van elke vorm van discriminatie.”

Aansluitend en op basis van de wet is een Belgische systeem uitgetekend voor beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling (BCO) dat zou bestaan uit:

- een **Interministeriële Conferentie BCO**: die ministers samenbrengt van de federale en gedefedereerde regeringen om de BCO inspanningen te coördineren;
- een **interdepartementale werkgroep BCO** op federaal ambtelijk niveau voor het aansturen van BCO in de federale overheid;
- een **BCO cel** in het Directoraat-Generaal voor Ontwikkelingssamenwerking, die voor de Minister, over BCO waakt, coördinatievergaderingen leidt en deelneemt aan de BCO werkzaamheden van de OESO en de EU;
- een **Adviesraad BCO** met leden aangeduid onder academici en uit de koepels van de ontwikkelingsorganisaties;
- een **Regelgevende Impact Assessment-toets (RIA)** die door elke regelgeving toegepast wordt voor gender, duurzaamheid, BCO, enz.
- de **minister voor ontwikkelingssamenwerking** die de interministeriële conferentie voorziet en BCO aanstuurt via een BCO plan aan het begin van een nieuwe legislatuur^{ix}.

Politieke omstandigheden hebben echter gemaakt dat dit systeem niet geheel ten uitvoering is gebracht. Zo hebben de deelstaten een afzonderlijke Interministeriële Conferentie BCO niet aanvaard. Samen met de federale overheid is wel een gemeenschappelijk intentie verklaring met betrekking tot BCO afgelegd^x. De functie van de interdepartementale werkgroep BCO is in de loop van 2018 *de facto* overgenomen door de reeds langer bestaande interdepartementale werkgroep Duurzame Ontwikkeling. Een BCO plan is niet aangenomen en er zijn geen bijkomende middelen vrijgemaakt voor het functioneren van een BCO cel die 2018 is opgeheven.

Tegelijk heeft de regering geïnvesteerd in de uitwerking van een strategienota voor een “*Comprehensive Approach*”. De implicaties van deze benadering wordt hieronder besproken onder punt 5.

3. De Adviesraad voor beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling (ABCO), 26 juni 2014 - 26 juni 2019

De Adviesraad inzake beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling (ABCO) is opgericht bij Koninklijk Besluit van 2 april 2014^{xi} in uitvoering van de Wet van 19 maart 2013 betreffende de Belgische Ontwikkelingssamenwerking. De raad bestaat uit 8 effectieve en 8 plaatsvervangende leden en is paritair samengesteld uit Nederlandstalige en Franstalige academici en leden van niet-gouvernementele ontwikkelingsorganisaties. De leden van de ABCO zijn benoemd voor een periode van 5 jaar^{xii}. De raad heeft als belangrijkste opdracht advies te verlenen aan de Minister belast met de ontwikkelingssamenwerking over de mate waarin rekening gehouden wordt met de vereiste van beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling.

De raad heeft 28 keren vergaderd tussen 2014 en 2019 en 16 adviezen afgeleverd. Twee adviezen zijn genomen op vraag van de minister belast met ontwikkelingssamenwerking. De anderen heeft de ABCO op eigen initiatief afgeleverd. Deze adviezen behandelen een brede waaier van onderwerpen gekozen op basis van de politieke actualiteit en de relevantie voor het Belgische beleid (zie lijst hieronder). Deze adviezen werden overgemaakt aan de bevoegde minister en aan andere ministers -ook in de gewesten en gemeenschappen- die betrokken zijn met de behandelde onderwerpen. Daarnaast werden de adviezen eveneens bezorgd bij parlementsleden, ambtenaren en niet-gouvernementele organisaties. Ze werden ook gepubliceerd op de website van de raad, voorzien van een korte samenvatting: www.ccpd-abco.be.

De Adviesraad inzake beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling heeft tijdens zijn mandaat de volgende adviezen aangenomen:

[Besluitvorming in het handelsbeleid](#), 13 november 2015

Dit advies betreft de deelname van België aan het handelsbeleid van de Europese Unie. Het analyseert het proces van besluitvorming en formuleert aanbevelingen om het handelsbeleid meer coherent te maken met ontwikkelingsdoelstellingen.

[De coherentie van het Belgisch beleid ten gunste van ontwikkeling in Centraal-Afrika](#), 14 januari 2016

Dit advies wil aanbevelingen formuleren om de coherentie te verbeteren van het Belgisch beleid ten gunste van ontwikkeling in deze regio die een bijzondere plaats inneemt in het Belgische buitenlandse en ontwikkelingsbeleid. Het behandelt de vijf prioritaire domeinen van beleidscoherentie : handel en investeringen, milieu, landbouw, migratie, vrede en veiligheid.

[Het mandaat van België binnen de Wereldbank](#), 14 januari 2016

Dit advies betreft het mandaat van België binnen de Wereldbankgroep. Het analyseert de werking van de Wereldbank, en behandelt voorbeelden van incoherentie wat betreft landbouw en voedselzekerheid, waardig werk en mensenrechten in het algemeen. Op die basis doet het aanbevelingen om te coherentie tussen Belgische standpunten en de ontwikkelingsdoelstellingen te verzekeren.

[Het Nationaal Actie Plan \(NAP\) Bedrijven en Mensenrechten](#), 14 januari 2016

Dit advies betreft de verhouding tussen Bedrijven en Mensenrechten. De Raad antwoordt met dit advies op een vraag van federaal minister voor Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling Marie-Christine Marghem. In dit advies formuleert de Adviesraad specifieke opmerkingen bij het voorontwerp van het Nationaal Actie Plan 'bedrijven en mensenrechten' en stelt ook een aantal amendementen en toevoegingen voor.

[Publieke land-per-land rapportering door grote bedrijven](#), 10 mei 2016

Met dit advies wil de Raad ingaan op een onderwerp dat speciale aandacht kreeg op de conferentie van Addis Ababa over de financiering voor ontwikkeling in 2015. In april van dit 2015 presenteerde de Europese Commissie een ontwerprichtlijn over publieke land-per-land rapportering door grote bedrijven. Dit advies doet concrete aanbevelingen voor een versterkte en meer doeltreffende land-per-landrapportering voor multinationale ondernemingen.

[Migratie en ontwikkeling](#), 27 juni 2016

Dit advies beantwoordt een vraag van Minister Alexander De Croo. Het advies beoogt de werkzaamheden te voeden van de werkgroep 'Ontwikkeling en Migratie' binnen de Interdepartementale Commissie voor Beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling. Het behandelt het strategische en politieke kader voor migratie en ontwikkeling; *remittances*; arbeidsmigratie; samenwerking met de diaspora; vrijwillige terugkeer; terugnameakkoorden en het EU Emergency Trust Fund for Africa.

[Vrede en veiligheid](#), 27 juni 2016

Dit advies beantwoordt een vraag van Minister Alexander De Croo om de Belgische invulling van het 3D-LO (ontwikkeling, defensie, diplomatie) concept te voeden. De adviesraad interpreteert de vraag als een invulling van een *whole-of-government approach*, waarbij ze de nadruk legt op de rol van de overheid en dit beperkt tot de domeinen van ontwikkelingssamenwerking, buitenlandse zaken, defensie, politie en justitie in fragiele contexten.

[Beleidscoherentie en voedsel- en voedingszekerheid: naar een coherenter beleid voor het beheer van de voedselzekerheid in de wereld](#), 14 november 2016

Dit advies heeft betrekking op de coherentie tussen het Belgisch beleid op het gebied van voedsel- en voedingszekerheid en de internationale verbintenissen die België is aangegaan in het Comité voor Mondiale Voedselzekerheid (CFS) en in het kader van de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDG), en ook ten aanzien van het recht op voedsel.

[Het beheer van de buitenlandse schulden van de ontwikkelingslanden](#), 12 december 2016

Dit advies heeft betrekking op het beheer van de buitenlandse schulden van de ontwikkelingslanden. Het formuleert aanbevelingen om het beheer van de schulden coherent te maken met de principes van het internationaal recht en de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen. Het analyseert meer bepaald de rol van "aasgierfondsen" in de context van het verzoek tot nietigverklaring van de Belgische wet van 12 juli 2015 teneinde de activiteiten van de aasgierfondsen aan te pakken, dat bij het Grondwettelijk Hof is ingediend door het fonds NML Capital.

[Openbare ontwikkelingshulp als hefboom voor het mobiliseren van de privésector in de ontwikkelingslanden \(blending\)](#), 22 juni 2017

Dit advies handelt over het gebruik van openbare ontwikkelingshulp als hefboom voor het mobiliseren van de privésector in de ontwikkelingslanden (*blending*). Het besteedt speciale aandacht aan het debat dat in dit kader plaatsvindt binnen de Commissie van Ontwikkelingsbijstand (DAC) van de OESO. Het advies formuleert aanbevelingen om *blending* coherent te maken met de mensenrechten, de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen en de doeltreffendheid van ontwikkelingshulp.

[De economische en handelsbetrekkingen van België met de Israëlische nederzettingen in de bezette Palestijnse gebieden](#), 18 januari 2018

Dit advies vertrekt van de vaststelling dat het beleid van de staat Israël, als bezettende macht in de Palestijnse gebieden op de Westelijke Jordaanoever (inclusief de Golanhoogten) en Gaza, leidt tot het annuleren van de positieve effecten van de ontwikkelingshulp die België biedt aan die gebieden, of er aanzienlijk de effectiviteit van vermindert. Het doel van dit advies is om de verschillende beschikbare instrumenten te identificeren om de samenhang en de doeltreffendheid te verbeteren van de actie van België in de bezette Palestijnse gebieden.

[De verkoop van wapens aan Saoedi-Arabië](#), 24 mei 2018

Dit advies heeft betrekking op de verkoop van wapens aan Saoedi-Arabië en aan de gevolgen daarvan voor de mensenrechtenschendingen en voor de humanitaire crisis in Jemen. Het besteedt bijzondere aandacht aan de rol van België in de uitvoer van wapens naar Saoedi-Arabië. Het formuleert aanbevelingen om te garanderen dat het verstrekken van uitvoervergunningen voor wapens coherent is met de Doelstellingen voor Duurzame Ontwikkeling die in september 2015 zijn goedgekeurd door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties.

[Het voorontwerp van wet met betrekking tot het Belgische ontwikkelingsbeleid](#), 21 november 2018

Dit advies analyseert de manier waarop het principe van de beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling is opgenomen in het voorontwerp, in de versie van 25 oktober 2018, met name in verhouding tot het nieuwe concept van een *comprehensive approach*. Het analyseert ook de manier waarop migratie en steun aan de privésector worden gepresenteerd. Het bevat aanbeveling om beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling beter te integreren.

[Het Belgische en Europese beleid op het vlak van biobrandstoffen](#), 2 maart 2019

Dit advies heeft betrekking op het Europese en Belgische beleid inzake het gebruik van biobrandstoffen in het vervoer, in het kader van het Nationaal Klimaat- en Energieplan 2030 van België en de Europese Richtlijn over hernieuwbare energie 2018/2001 (periode 2021-2030). België wordt geadviseerd om gebruik te maken van de bewegingsruimte in de nieuwe regelgeving om biobrandstoffen van de eerste generatie uit te sluiten in zijn Nationaal Klimaat- en Energieplan (NKEP) 2030. Daarnaast worden ook andere hefboomen aangewezen om de vervoersector koolstofvrij te maken.

[Meer gepaste zorgvuldigheid op het gebied van de mensenrechten](#), 14 maart 2019

Dit advies gaat in op het Nationaal Actieplan (NAP) voor Ondernemingen en Mensenrechten dat België officieel presenteerde op 12 december 2017. In dit advies identificeert de Adviesraad een grotere zorgvuldigheid van het bedrijfsleven op het gebied van de mensenrechten als een gebied waar het NAP voor verbetering vatbaar is en waar België zijn engagement voor de mondiale agenda voor het bedrijfsleven en de mensenrechten kan bevestigen. Het advies formuleert ter zake vier aanbevelingen.

4. Van beleidscoherentie voor ontwikkeling (BCO) naar beleidscoherentie voor duurzame ontwikkeling (BCDO)

Sinds de aanneming van de *Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling* en van de *Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen* door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties op 24-26 september 2015 is een nieuw begrip gelanceerd: “beleidscoherentie ten gunste van duurzame ontwikkeling” of BCDO (*policy coherence for sustainable development* (PCSD) in het Engels). Beleidscoherentie voor duurzame ontwikkeling is zélf een duurzame ontwikkelingsdoelstelling: “17.14: Beleidscoherentie voor duurzame ontwikkeling versterken”.

Hoewel het op het eerste enkel gaat over de toevoeging van één woord, schuilt er achter deze nieuwe term in de context van de Agenda 2030 een heel nieuw concept. De Agenda 2030 is namelijk een universele agenda die door en in alle landen moet verwezenlijkt worden. Alle landen moeten er naar streven om sociale, economische, ecologische en beleidsdimensie van duurzame ontwikkeling te verwezenlijken.

De lancering van BCDO heeft geleid tot enige verwarring in relatie met BCO. BCDO is coherentie tussen de sociale, economische en milieudimensies van het beleid met impact hier én in het Zuiden, en met oog op de huidige én toekomstige generaties. BCDO is dus multidimensionaal en streeft er naar om de 17 Duurzame ontwikkelingsdoelen en hun 169 subdoelen wereldwijd op een onderling coherentie wijze uit te voeren.

Maar BCDO maakt BCO niet overbodig, BCO is een essentiële bijdrage tot BCDO die bovendien een sterkere wettelijke verankering heeft dan BCDO. BCO moet zorgen voor de focus van de coherentie van het beleid in het Noorden op de duurzame ontwikkeling van het Zuiden. Op die manier draagt BCO het best bij tot de verwezenlijking van BCDO of anders gezegd tot de verwezenlijking van de Agenda 2030 die op dit ogenblik – aangevuld met het Klimaatakkoord van Parijs- het meest richtinggevend internationale programma is voor mondiale duurzame ontwikkeling.

Ook de nieuwe Europese Consensus over Ontwikkeling van 8 juni 2017^{xiii} bevestigt het belang van BCO. De nieuwe Consensus legt sterk de nadruk op de Agenda 2030 en de nood aan BCDO, maar behoudt BCO als een belangrijke pijler van BCDO. Recente rapporten van de Europese Commissie liggen in de zelfde lijn^{xiv}.

5. De verhouding tussen de "Comprehensive Approach" en BC(D)O^{xv}

In 2018 heeft de regering een strategienota aangenomen over een *Comprehensive Approach*. Ze streeft hiermee naar een meer coherent en doeltreffend buitenlands beleid. De Comprehensive Approach (CA) dient als leidraad voor alle federale departementen die bijdragen tot de verwezenlijking van het Belgische buitenlands beleid. De CA is een middel en heeft geen eigen finaliteit. Haar doelstelling kan evenwel niet anders zijn dan de verwezenlijking van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen zoals gesteld in de [Green Paper over de comprehensive approach van Acropolis](#) van einde 2018:

« Through its endorsement of the 2030 Agenda, Belgium commits itself to align all its policies – including its foreign policy – towards the Sustainable Development Goals (SDG). The CA [comprehensive approach] should therefore be used towards that end. [...] As such, the CA should fit in the broader framework of Belgian Policy Coherence for Development (PCD) and the Agenda 2030 should be used as a safeguard to assure that each use of the CA stands the test of contributing to sustainable development. »

Elke andere zoektocht naar meer samenwerking en coherentie dient inderdaad in functie te staan van duurzame ontwikkeling en moet daarom ook de toets van beleidscoherentie voor ontwikkeling doorstaan. Dit betekent dat een Comprehensive Approach ondergeschikt is aan BCO en BCDO.

Wanneer een CA zich vooral zou laten leiden door eng geïnterpreteerde nationale belangen zal dit de coherentie van het beleid voor duurzame ontwikkeling niet versterken, maar kan het dit zelfs ondermijnen. Vandaag zien we dat de aandacht voor complexe internationale uitdagingen vooral wordt ingegeven vanuit een beperkte veiligheids- en migratieagenda. Een succesvolle CA die bijdraagt aan duurzame ontwikkeling moet daarentegen vertrekken vanuit de noden, rechten en de perspectieven van lokale gemeenschappen en burgers en draagt bij aan het behalen van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen.

De CA heeft tot nog toe geen wettelijke basis, noch in België, noch internationaal. Dit in tegenstelling tot BCO. Een CA is dus mogelijks een middel dat kan bijdragen tot BCO, maar vervangt die niet.

6. Aanbevelingen voor de toekomst van BCO-BCDO in België en van de ABCO

Gezien de wettelijke verankering van BCO in de Europese verdragen en in de Belgische wet, de herhaaldelijke bevestiging van BCO in besluiten van de Raad van de Europese Unie, de Agenda 2030 en de nieuwe Europese Consensus voor Ontwikkeling, pleit de adviesraad BCO voor een hernieuwde inspanning om in België een adequaat kader op te zetten voor BCO als belangrijke bijdrage van BCDO. Enkel in de context van een dergelijk kader kan de adviesraad ten volle zijn rol spelen. Volgens de adviesraad zou dit kader de volgende elementen moeten bevatten:

1. Zoals aanbevolen door de OESO en de Europese Commissie dient BCO te beginnen met een **intentieverklaring op hoog niveau**, zoals bijvoorbeeld de regeringsverklaring of een afzonderlijke verklaring. Daarin wordt ook de samenhang tussen de CA, PCD en PCSD, duidelijk aangegeven. Het is wenselijk dat deze verklaring gezamenlijk wordt aangenomen door zowel de federale overheid als door de gefedereerde entiteiten, zoals dit het geval was in de genoemde verklaring van 23 mei 2014. Een dergelijke verklaring geeft een duidelijke signaal aan het geheel van de betrokken administraties.

2. In overeenstemming met de Wet op de ontwikkelingssamenwerking van 19 maart 2013 moet beleidscoherentie voor ontwikkeling niet enkel begrepen worden als *reactief* (vermijden dat maatregelen worden aangenomen die ontwikkeling belemmeren) maar ook als *proactief* (andere sectoriële beleidsdomeinen richten op het ontwikkelingsdoel). Derhalve wordt best **een BCO plan** opgesteld voor de duur van de legislatuur waarin de beleidsdomeinen worden aangegeven waarin men stappen vooruit wil zetten, samen met duidelijke definities en doelstellingen. Het BCO gehalte van de beleidsbeslissing moet **expliciet gemaakt** worden om een ex post evaluatie te vergemakkelijken. De opstelling van het plan wordt voorafgegaan door een ex ante **evaluatie** van de PCD mechanisme die tot dan zijn gebruikt en door een **consultatie** van stakeholders en de ABCO. De nieuwe leden van de **Adviesraad** BCO worden zo spoedig mogelijk aangesteld zodat de raad ook advies kan geven over het plan en de keuze van de beleidsdomeinen.

3. De regering moet ook **procedures** opstellen die maken dat beleidsvoorstellen grondig worden geëvalueerd met oog op BCO. De Regelgevingsimpactanalyse (RIA) die vanaf 2014 is ingesteld kan daarbij dienen als een eerste stap. Interdepartementaal **overleg** is eveneens noodzakelijk om de synergie te maximaliseren tussen de sectoriële beleidsdomeinen en om het risico op incoherentie te verminderen. Daarvoor dient een interdepartementale commissie te worden aangeduid. Deze commissie aanhoort en bespreekt ook de adviezen van de ABCO.

Uitwisseling van ervaringen op het vlak van beleidscoherentie met de OESO, de Europese Commissie en de EU-lidstaten is aangewezen, ook om het verwerven van *best practices* te versnellen.

4. In de administratie moeten **mensen en middelen** worden voorzien om de beleidsdomeinen die in het BCO plan zijn opgenomen te onderzoeken en te evalueren op hun impact op de duurzame ontwikkeling in het Zuiden. Dit geldt niet enkel voor de administratie die verantwoordelijk is voor de ontwikkelingssamenwerking, maar ook voor de administraties die met name bevoegd zijn voor economie, handel, financiën, landbouw, milieu, energie, migratie, veiligheid en alle domeinen die genoemd worden in de Verklaring van de Federale Staat, de Gewesten en Gemeenschappen van België betreffende beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling van 23 mei 2014. In elke betrokken administratie zou een “BCO focal point” kunnen benoemd worden. Deze zouden op systematische wijze kunnen reageren op de adviezen van de ABCO.

5. Binnen de regering wordt **de minister van ontwikkelingssamenwerking belast met de bevordering van BCO**, de uitvoering van het BCO plan en de goede werking van de BCO mechanismen. Maar BCO vergt een draagvlak en politieke wil van de hele regering die regelmatig moet aangewakkerd worden. Het komt aan de eerste minister toe om daarover te waken.

6. De **werking van de ABCO** zou kunnen verbeterd worden door een herziening van de benoemingswijze van de leden. Tijdens een periode van vijf jaar kan de betrekking of functie van de leden wijzigen waardoor hun mogelijkheid tot deelname aan de raad verandert. Leden die langdurig afwezig blijven zouden snel moeten kunnen vervangen worden. Eventueel kunnen in plaats van personen instellingen worden benoemd die dan op hun beurt de leden aanduiden.

7. Ten slotte kan de Adviesraad **samenwerken** en afspraken maken met de Federale Raad Duurzame Ontwikkeling om BCO als bijdrage tot BCDO te versterken. Overleg zou moeten plaatsvinden over vraagstukken die zich bevinden op het kruispunt van de mandaten van beide adviesorganen. Dit overleg zou kunnen uitmonden in de voorbereiding van gezamenlijke adviezen.

De Adviesraad inzake beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling (ABCO) werd opgericht bij Koninklijk Besluit van 2 april 2014 in toepassing van de wet van 19 maart 2013 betreffende de Belgische ontwikkelingsamenwerking (de artikelen 2,16°, 8, 31 en 35,2°). Deze Adviesraad heeft als belangrijkste opdracht advies te verlenen aan de Belgische federale overheden om het naleven van het principe van de beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling aan te moedigen, overeenkomstig artikel 208 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie en artikel 8 van de wet van 19 maart 2013 betreffende de Belgische ontwikkelingsamenwerking.

Bezoek de website om meer te weten over de Adviesraad en om andere adviezen te lezen in het Nederlands, het Frans en het Engels: <http://www.ccpd-abco.be/>

ⁱ Geconsolideerde versie van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie/Verdrag over het functioneren van de EU (VFEU), Publicatieblad van de Europese Unie, C 326, 26 oktober 2012: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=OJ:C:2012:326:TOC>

ⁱⁱ *Ibidem*.

ⁱⁱⁱ *Policy Coherence for Development. Accelerating progress towards attaining the Millennium Development Goals*, Communication from the Commission to the Council, the European Parliament and the European Economic and Social Committee, Brussels, 12.4.2005 COM(2005) 134 final, <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2005:0134:FIN:EN:PDF>; 'The European Consensus on Development', Joint Statement by the Council and the representatives of the governments of the Member States meeting within the Council, the European Parliament and the European Commission – December 2005 (OJ 2006/C 46/01). <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ%3AC%3A2006%3A046%3A0001%3A0019%3AEN%3APDF>

^{iv} https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/swd_2019_20_pcdreport.pdf ;

https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/pcd-report-2015_en.pdf ;

https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/pcd-report-2013_en.pdf ;

https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/eu-2011-report-on-pcd_en.doc.pdf;

https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/report-eu-policy-coherence-development-2009_en.pdf ;

https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/report-eu-policy-coherence-development-2007_en.pdf

^v 26 oktober 2015: <https://www.consilium.europa.eu/media/24469/st13202-en15.pdf>;

12 december 2013: https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/140063.pdf;

14 mei 2012: https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/130225.pdf ;

17 november 2009: https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/gena/111278.pdf ;

3 november 2008: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14442-2008-INIT/en/pdf>;

^{vi} <http://www.oecd.org/dac/policycoherencefordevelopmentpromotinginstitutionalgoodpractice.htm>;

[http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=PAC/COM/NEWS\(2002\)58&docLanguage=En](http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=PAC/COM/NEWS(2002)58&docLanguage=En);

<http://www.oecd.org/gov/pcsd/44704030.pdf>; <http://www.oecd.org/gov/pcsd/20202515.pdf>;

<http://www.oecd.org/gov/pcsd/>

^{vii} *Wet betreffende de Belgische Ontwikkelingsamenwerking* van 19 maart 2013, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 12 april 2013.

^{viii} OECD, *Policy Framework for Policy Coherence for Development*, Parijs, 2012,

<http://www.oecd.org/gov/pcsd/50461952.pdf> ; OECD, *Development Co-operation Report 2001, The DAC Journal*, Parijs, 2002,

<https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/dcr-2001->

<en.pdf?expires=1556019825&id=id&accname=guest&checksum=0314B18DC712F501C729A7D7F325B170>

^{ix} Zie ook <http://www.oecd.org/dac/peer-reviews/peer-review-belgium.htm> ; <https://ecdpm.org/publications/policy-coherence-indicators-eu/>

^x *Verklaring van de Federale Staat, de Gewesten en Gemeenschappen van België betreffende beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling*, 23 mei 2014:

https://diplomatie.belgium.be/nl/Newsroom/Nieuws/Perscommuniques/os/2014/06/ni_200614_beleidscoherentie;

https://diplomatie.belgium.be/sites/default/files/downloads/juin14_D%C3%A9claration_coh%C3%A9rence%20des%20politiques%202014.pdf

^{xi} *Koninklijk besluit betreffende de oprichting van een Adviesraad inzake beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling* van 2 april 2014, Belgisch Staatsblad, 22 april 2014,

^{xii} MB van 21 mei 2014, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 26 juni 2014.

^{xiii} https://ec.europa.eu/europeaid/new-european-consensus-development-our-world-our-dignity-our-future_en

^{xiv} *2019 EU report on Policy Coherence for Development*, 28 January 2019, Commission SWD(2019) 20 final,

https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/swd_2019_20_pcdreport.pdf; *Evaluation of the EU Policy Coherence for*

Development, 26 February 2019, Commission SWD(2019) 93 final, https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/swd-pcd-evaluation-full-20190226_en.pdf

^{xv} Zie ook het *Advies van de ABCO over het voorontwerp van wet met betrekking tot het Belgische ontwikkelingsbeleid*, 21 november 2018, http://www.ccpd-abco.be/wp-content/uploads/2018/12/181121_ABCO_Advies_Wet.pdf